

Farol da Ponta da Piedade

Farol do Cabo de São Vicente

Het havenlicht van Hoedekenskerke

door Peter Kouwenhoven

Aan de monding van de haven van het Zeeuwse dorp Hoedekenskerke staat een rood, vierkant havenlicht met een witte band. Het is niet meer dan een eenvoudig gemetselde zuil met daarop een lampje en een sectorraam. Maar dit havenlicht is al bijna een eeuw oud en door de gemeente Borssele aangewezen als gemeentelijk monument.

Hoedekenskerke is een dorp aan de oostkant van de Zak van Zuid-Beveland; sinds 1970 deel van de gemeente Borssele. De naam is afkomstig van heer Oedekijn, die in het begin van de vijftiende eeuw een kerk stichtte in het dorp. Hoedekenskerke was ooit een belangrijke veerhaven aan de Westerschelde, met diensten naar onder andere Terneuzen en Antwerpen. De haven verzandde echter en de laatste veerdienst, Hoedekenskerke-Terneuzen, werd in 1972 opgeheven, waardoor veel bedrijvigheid in het dorp wegviel. Deze haven – ‘de Val’ geheten – is nog wel in gebruik door de recreatievaart. Bij laag water is het havenbekken een grote zandplaat met een uitgediept plasje water rondom een steiger, waar een paar boten aangemeerd liggen.

Het havenlicht op de oostelijke havendam is in 1914 gebouwd. In die tijd was de haven nog volop in bedrijf. De betekenis als havenlicht is nu niet groot meer maar het licht is nog wel van belang als geleidelicht voor de

binnenscheepvaart door de Geul van Baarland. Tot 1997 was het licht in beheer bij de Belgische Permanente Commissarissen van Toezicht op de Scheldevaart. In 1997 werd het licht overgenomen door de dorpsraad van Hoedekenskerke. Naar verluid is het licht toen kortere of langere tijd gedoofd geweest. Na een verzoek daartoe van Rijkswaterstaat is het beheer van het havenlicht in 2004 aan deze organisatie overgedragen en is het licht opnieuw ontstoken. Dit geeft aan dat het niet zomaar een havenlichtje is maar een nuttig sectorlicht voor de scheepvaart op de Westerschelde.

Dit artikel is mede gebaseerd op informatie van Rutger Polderman, van TAK architecten, die in opdracht van Rijkswaterstaat een inventarisatie heeft gemaakt van alle objecten met cultuurhistorische betekenis, die bij Rijkswaterstaat in beheer zijn. Uiteraard omvat die inventarisatie ook de categorie vuurtorens. Positie: 51°25.100'N / 3°55.000'E, lichtkarakter: OcWRG9s

Vuurtorens in de Algarve

tekst en foto's Tjeerd Gaasbeek

Deze zomer was er geen gelegenheid om op vakantie te gaan. Begin oktober zijn wij daarom naar het reisbureau gestapt en hebben een weekje Algarve geboekt voor begin november. Zon en wat hogere temperaturen waren hierbij van belang en niet het vuurtorenghalte. Dit artikel is ontstaan omdat er in deze vakantie toch vuurtorenverrassingen waren.

De reis naar de Algarve voorbereidend, had ik mij op internet en in een boekje over vuurtorens in Portugal een beetje georiënteerd op vuurtorens in de omgeving van het vakantieadres. Om eventueel een vuurtoren te bezoeken zouden wij afhankelijk zijn van openbaar vervoer of een excursie.

Op de plaats van bestemming zagen we al gauw dat er een excursie was naar de meest zuidwestelijke punt op het vasteland van Europa, met de vuurtoren Farol do Cabo de São Vicente. De keus voor deze excursie was snel gemaakt, ondanks de waarschuwing van de reisleiding dat de vuurtoren niet geopend is voor publiek. Op dinsdag 16 november zijn we in een busje, met inbegrip van de chauffeur negen personen, aan deze excursie begonnen. De reisleidster vertelde in vrij goed Nederlands over de streek en deelde ons mede hoe de excursie zou verlopen. De eerste stop was in Lagos, tot mijn grote verbazing aan de voet van de Farol da Ponta da Piedade (1913). Een mooie vuurtoren, maar hermetisch afgesloten door een hoog hekwerk. We hebben er omheen gewandeld en ook naar de kust met hoge kliffen gekeken. Er was tijd genoeg om foto's te maken, te genieten van het uitzicht en deze vuurtoren in mij op te nemen. Vervolgens reden we door naar Farol do Cabo de São Vicente (1846). Op de landtong er naar toe zie je alleen leegte: in de verte de vuurtoren met enkele gebouwen. Ze noemen het niet voor niets het einde van de wereld.

Hier aangekomen liepen we naar het complex terwijl ik gelijk foto's maakte. De chauffeur praatte met de bewaking en deelde ons mede dat de vuurtoren deze

dag geopend was voor publiek, iets over een monumentendag, vertelde ze. Deze kans liet ik niet voorbij gaan en met een andere deelnemer plus de bewaking bestegen wij de 60 treden om bij het lichthuis te komen. Wat een grote optiek en wat een uitzicht. Het licht van deze vuurtoren heeft bij helder weer een reikwijdte van ongeveer 100 km. Beneden bij de giftshop heb ik het boekje 'Faróis de Portugal' gekocht, helaas wel in het Portugees. Maar ja, voor een farofiel is dit niet zo'n probleem. Na de beklimming was er nog even tijd om op de binnenplaats bij het restaurant onder het genot van een kop koffie te genieten van het uitzicht op de vuurtoren.

Na deze geweldige ervaring reden wij door naar Sagres en kwamen hier aan bij een soort fort. Deze wordt gerestaureerd en is ook een soort museum waar entree voor betaald moet worden. Ondanks de monumentendag moest hier de portemonnee getrokken worden om het complex te betreden. Op een afstand had ik al gezien dat op dit terrein de Farol da Ponta de Sagres (1894) staat. Deze vuurtoren staat helemaal op de punt van het terrein en was gezien de tijd te ver om naar toe te lopen. Een onvergetelijke dag met mooie vuurtorenverrassingen.

- Farol da Ponta da Piedade (1913); 38°04.91'N 08°40.08'W; hoogte 5 m
- Farol do Cabo de São Vicente (1846); 37°01.45'N, 8°59.71'W; hoogte 28 m
- Farol da Ponta de Sagres (1894); 36°59.75'N 08°56.87'W; hoogte 13 m

Gedeelte van de Westerschelde in een atlas uit 1938. Collectie Michaël Maerckaert.

Rutger Polderman, TAK architecten